

Naam: _____

Boven- en onderliggende begrippen

Trefwoorden die andere woorden verzamelen, noemt men **'bovenliggende begrippen'**.

Woorden die binnen een trefwoord vallen, noemt men **'onderliggende begrippen'**.

Omdat woorden soms met elkaar in verband staan, of omdat ze tot eenzelfde groep behoren, kunnen we ze gemakkelijk in een **schema** plaatsen. Schema's helpen ons om langere teksten op een overzichtelijke manier voor te stellen.

- In onderstaand fragment zijn heel wat bovenliggende begrippen gebruikt, waardoor het sprookje te vaag overkomt bij de lezer. Onderstreep de bovenliggende begrippen, herschrijf het tekstje en vervang de bovenliggende begrippen door passende onderliggende begrippen. Werk per twee.

Het beest at het oude mens op. Ze deed toen haar nachtkleding aan en kroop in het slaapmeubel. Er werd op het toegangsvoorwerp een kloppend geluid gemaakt, veroorzaakt door een menselijk lichaamsuiteinde. Het was Roodkapje. Ze ging aan het slaapmeubel staan en zei: "Oud mens, wat zijn uw gehoorzintuigen groot!"

Naar: Taalbeschouwing op de basisschool - reisgids, Ides Callebaut en Marc Stevens, Garant, 2000

Bv. De wolf at het oude vrouwtje op. Ze deed toen haar slaapkleding aan en kroop in het bed. Er werd op de deur een kloppend geluid gemaakt, veroorzaakt door een hand. Het was Roodkapje. Ze ging aan het bed staan en zei: "Oma, wat zijn uw oren groot!"

Naam: _____

■ Vul telkens de bovenliggende begrippen in. *Eigen invulling*

- a KAST is een onderliggend begrip van meubel .
- b ROOS is een onderliggend begrip van bloem .
- c BIER is een onderliggend begrip van drank .
- d WOENSDAG is een onderliggend begrip van dag .
- e HAMER is een onderliggend begrip van gereedschap .
- f FIETS is een onderliggend begrip van vervoermiddel .
- g MEREL is een onderliggend begrip van vogel .
- h BOTERHAM is een onderliggend begrip van voedsel .
- i BROEK is een onderliggend begrip van kledingstuk .
- j VULPEN is een onderliggend begrip van schrijfgerei .

Uit: *Taalbeschouwing op de basisschool - reisgids*, Ides Callebaut en Marc Stevens, Garant, 2000■ Vul telkens de onderliggende begrippen in. *Eigen invulling*

- a MEUBEL is een bovenliggend begrip van tafel .
- b BEROEP is een bovenliggend begrip van leerkracht .
- c JUWEEL is een bovenliggend begrip van armband .
- d WATERSPORT is een bovenliggend begrip van zwemmen .
- e GEBOUW is een bovenliggend begrip van rijhuis .
- f ZOOGDIER is een bovenliggend begrip van konijn .
- g KEUKENGEREI is een bovenliggend begrip van pollepel .
- h STUDIEBOEK is een bovenliggend begrip van taalboek .
- j VERVOERMIDDEL is een bovenliggend begrip van vrachtwagen .
- k ZINTUIG is een bovenliggend begrip van gehoor .

Uit: *Taalbeschouwing op de basisschool - reisgids*, Ides Callebaut en Marc Stevens, Garant, 2000